

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 .

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők.
Hirdetések, valamint nyilttéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Ipari szakképzés.

A nemzetek és államok vagyonosodásának alapja: az ipar és kereskedelem. Az agrár államok kénytelenek fokozatosan áttérni iparra és kereskedelemre, mert biztos alapokon csak oly állam állhat, mely gazdasági tekintetben is képes magát függetleníteni más államoktól.

A legfényesebb példa erre a hatalmas Anglia. És ez nagyon természetes. Mert a mi Magyarországot egyenesen s csaknem kizárólag arra lesz utalva és egész existenciája attól lesz függővé téve, hogy jó aratás legyen és kiviteli piacainkat könnyen elérhessük, addig tényleg kivagyunk szolgáltatva a szomszédállam iparának és kereskedelmének s a nemzet egyetlen jövedelmi forrásra van utalva.

De egyébként is önmagából foly annak igazsága, hogy valódi jólét csak ott képzelhető, ahol a különböző kereseti források: mezőgazdaság, ipar és kereskedelem egymást kiegészítik, egymásra támaszkodhatnak.

Ezért kell okvetetlen szakítani a kizárólagos agrár-irányzattal és áttérni az iparra és kereskedelemre, a mi nálunk annál indokoltabb és szükségesebb, mert egy részt gazdag nyers termelő ország vagyunk, megáldva a természettől mindenel, a mire egy nagy iparállamnak szüksége van — és mert másrészt nagy igényű nép vagyunk, nagy és jó piac az ipari termelés értékesítésére.

Nem is említjük kedvező fekvésünket a kiviteli kereskedelem szempontjából, hisz mintegy predestinálva vagyunk arra, hogy a keleti tarto-

mányok felett, — melyek csaknem minden ipari termelést nélkülöznek — gazdaságilag domináljunk. Már ezen két szempont is fontos tényező, hogy nagy ipar alapítására törekedjünk.

E célra minden természeti adománnyal bővelkedünk. Tőke is van annyi az országban, a niből szép nemzeti ipart lehetne teremteni, ha nem volna az oly bizalmatlan az ipari alkotások iránt, ha pénzének kamatoztatását, takarékpénztárak, állampapírok és hasonló értékek helyett ipari vállalatokban keresné, melyek sokkal búsább jövedelmet biztosítanának.

Ez is magától fog megjönni, mihelyt meg lesz a legfontosabb tényező: az ipari szakképzés, melynek a tőke semmivé válik, elvesz. Ezt kell tehát minden rendelkezésre álló eszközzel fejleszteni, vagy még helyesebben szólva, ennek kell alapjait megvetni, hogy legyen Magyarországnak szakképzett ipari munkástörzse, legyen meg azaz elem, a mely nélkül ipar nem képzelhető s megszűnik az a szomorú tény, hogy ha akár hazai, akár külföldi tőke akar valamely iparvállalathoz fogni, az akadály mindig a szakképzett munkások hiánya, hogy az első ákező is nedőljön csak azért dugába, mert nincs munkás; külföldről pedig mindennemű szociál-demokratikus és anarchisztikus tanokkal szaturált munkásokat nem akarnak béhozni és nem is volna kíváncsok.

Gyakorlati alapokra kell tehát fektetni hazánkban az iparoktatást vagyis, odátörekedni, hogy mennél több és jobb ipari szakiskolánk legyen; gyakorlati rendszerre fektetve, mellőzve minden felesleges teoriát.

Nem magas, tudományos képzettségű munkásokra van egyelőre szükségünk, hanem szerény, aránylag elég művelt jó szakmunkásokra. Ha bírálatot kellene mondanunk ebből kifolyólag szakoktatásunk jelen állapotáról úgy azt legnagyobb részében elkellene itélnünk, mert az idáig vajmi kevés eredményt mutathat fel.

Vannak széles alapokra fektetett közép ipariskolánk, melyek megtömik a fiatalságot theoretikus ismeretekkel, de nem nevelik, nem képezik az életnek. — Kik csak dilettánsok lehetnek az ipar terén.

Legjellemzőbb erre nézve az, hogy az ezen iskolákból kikerült ifjuságnak csaknem kilencztizede nem azon ipari pályán működik, melyre képezte magát, hanem mint vasuti-, posta- és távirólist, vagy talán adó- és vámtisztí minőségben. Már pedig ezért csakugyan nincs szükség ipariskolákra; s ennek egyszerűen az az oka, hogy nálunk az iparoktatásnak nincs semmi alapja, — az egymagában elszigetelten áll, még pedig nemcsak az előző oktatás irányától, hanem magától az ipari élettől is.

Más országban az iparoktatás már az elemi iskolákban veszi kezdetét s megy fokozatosan felfelé, úgy hogy mikor a fiatalság ipari szakiskolába lép, otthon érzi már magát, kellő alappal bír, melyen csak tovább kell haladnia s bizonyos előszeretettel hoz magával életpályája iránt. — Szóval, más országokban az iparoktatás rendszeres és szervezett — az ipari pályára pedig előre választott élethez. És nálunk? Itt az iparoktatásnak nincs alapja. Tessék csak megnézni Petrozsény népiskolájának olvasó könyveit, hány olvasmányt

„Petrozsény és Vidéke” tárczája.

Egy szép lányhoz.

Mint a rózsza, szép hajéked,
Magad is oly hervatag.
Szép lány, derült kedélyed
Elhervadni oh ne hadd.

Majd, ha jó az ősz boruja,
S duló szele édened
Virágait szerle fujja,
S tenmagadból számkivet;

És e napok hervadása
Minden kedvet meglagad
Rózsát tűzni, hogy ne lássa
Senki halvány arcodat;

Oh, ha akkorra megóvád
Fagytól ama jó kedélyt:
Arczodon kigyul majd rózsád,
S betölti az örök éjt.

Szt. Borbála.

Sűrű, átláthatatlan, olmos köd borul a kőszén füsttől feketelő háztetőkre. A hajnali csillag már csak

félsszemmel sandít a tájra. Ugy néz ki, mint az utolsó fellobbanó pislogó méceses. A bánya hatalmas kúrtje bűmlöve költögeti a csendes uteza alvó munkásait. Először egy, majd több kis ablakból hatol ki a petroleum lámpa gyér világossága. Az egész uteza sor olyan képet nyer, mintha megannyi világító ablak meredne farkasszemmel egymásra. A kéményekből nemsokára vastag, fojtó, füst szál felfelé. Az ablakok mögül suhanó árnyak körvonalai tűnnek fel. Jele a mozgolódó emberiségnek.

Kovács Jánosné lassu, nesztelen léptekkel végzi rendes reggeli munkáját. Ovatosan rakosgat szemet a tűzre. Kávé csuprát a tűzhelyre teszi. Tarka abroszszal teríti be az asztalt. Kék bádóg csészét helyez reá. Barna puha kenyeret szel egy tányérra, azt is asztalra teszi, mellé aztán cserép kancsóban friss vizet hoz. Közben felő szeretettel vigyáz, hogy alvó urát, bölcsőben pihenő kis fiát — esetleges zakatolással — felne ébressze. Megelégedett arccal, derült szemekkel tesz eleget kedves kötelességének és majdnem ellenséges indulattal vet még egy pillantást az almáriomon levő kakukos órára, mely körlehetetlenül jelzi a felköltés mákszimumát.

Enyelegve boldogan telik el a reggelizés ideje.

Odakint is már szépen derengni kezd. A sötétség még küzdeni látszik a fényes világossággal, míg erejét veszítve, szegénylősen vonul vissza rettenetes odújába. Kovács János öve mellé teszi bányamécesét és cizhelődni kezd az indulásra. Felesége nyilt homlokán mintha felleg vonulna végig:

„János, tudod-e ma van Szt. Borbála napja. Nem

kellene munkába menned. Olyan szorulást érzek a szívem táján; mintha félnék valamitől.

„Gyermek vagy te Mari. Hát ugyan minek félni. Segítesz magadon? A legnagyobb biztonságban járó emberek élete is éppen úgy, mint a föld mélyében levő munkások sorsa, az Ur Isten kezében van. Nekünk még az-az előnyünk is jutott, hogy Szt. Borbála patronánk védő szárnyait óva tartja felénk. Ne félj te. Estére vigan térek vissza, mert tudom, hogy szerető hitvesem, tárt karokkal vár. De nézd csak — folytatá János elérzékenyülve — nézd csak, gyermekünk is ébred. Beh jó! legalább elbucuszhatom tőle is. Most pedig Isten veletek! Szerencse fellé!

„Isten vezérelje lépteidet, drága uram. Isten vezérelje!

Kovács János — szokása ellenére — a házajtóból megegyeszer visszatért. Felesége a nyakába kapaszkodott; alig-alig tudtak elválni egymástól.

Kovács Jánosné egy pár könnyet morzsolt szét, melyek olyan hivatlanul merészkedtek derült szemébe lopozkodni. Nyugodtságot erőltetett magára és még ő unszolta férjét a menésre.

Kovács János ruganyos léptekkel sietett hivatása és célja: a bánya felé. Az uteza sarkáról, még egyszer visszanezött. Rajta is olyan különös érzés vett erőt, mint a ki hosszú utra vesz bucsut. Hosszu utra, a honnan talán visszatérés sincs.

Előérzet! Tehát igazán létezik egy olyan érzés, mely az emberrel valami előreláthatatlan veszély vagy öröm közeledtét sejtse?

Gyarló ember! A tudományok pidentáljára emelkednél és még sem tudsz semmit. A mi szemmel lát-

találunk azokban az iparos életről, a gyermekeknek adott magyarázatok hányszor vonatkoznak az iparos élet körülményeire?

Az iparospályát választott ifjú teljesen új, eddig előtte idegen légkörben érzi magát, melybe nagy nehezen törődik bele, ha még hozzá vesszük azt is, hogy nála az iparospálya nem szeretetből választott életpálya, hanem a legvégső esetre választott ásilum, melyet csak akkor fog az életben folytatni, ha nem sikerült neki „ur“-rá lenni vagyis a fentemlített életpályák valamelyikét elnyerni. Hány iparos hagyja ott műhelyét s áll be hivatal-szolgának, rendőrnek s keres más hasonló foglalkozást. Itt tűnik ki igazán ipari szakoktatásunk gyarlósága, nagy hiánya. Vegyük még ehhez ipari szaktanítóink hiányos, minden gyakorlatias alapot nélkülöző kiképzését vagy inkább képzetlenségét — úgy a kép még tökéletesebb.

Meg kell változtatni és alapján újja szervezni az iparostanonez oktatást, melynek ma egy szemernyi értéke sincs ipari szempontból. Bizonyos szakszerűséget kell behozni ebben a tekintetben is és nem megelégedni azzal, hogy írást, olvasást és egyszeregyet tanítsunk azokban és sok helyt, mint nálunk, még azt sem tanulják meg. Ezt az elemi iskolákban kell megtanítani és nem a tanoneziskolákban.

Egyszóval alapján kell változtatni az iparoktatáson, mert anélkül minden fillér kárba vészett, melyet arra fordítunk; igaz, hogy nagyon keveset áldozunk rá.

Elmondottuk ezeket azon alkalomból, hogy Petrozsény képviselőtestületében indítvány tétetett egy felsőbb ipari iskola létesítésére, kapcsolatban egy kereskedelmi iskolával.

Emlékeztetbe kívánjuk hozni az 1902 évi március hó 19-én felvett értekezleti jegyzőkönyv következő pontját: „A fősúlyt a kereskedők és iparosok szakképzettségére kell fordítani. Ennek hiánya, vagy ki nem elégitő mértéke, mely az iparosok nagy részénél, kisebb részben a kereskedőknel is sajnos tapasztalható — képezi a ha-

jok kuforrását. Mit tanuljon a tanonez, vagy segéd az oly iparos és kereskedőnél, ki maga is alig bir annyi szakképzettséggel, mint a mennyit egy jóra való tanoneztól is megkivánhatunk?

Az iparos és kereskedő-tanonezok kiképzése céljából tehát itt Petrozsényben kívánatos és mulhatatlanul szükséges, hogy az iskolai órák, a tanerő, a tananyag az iparágokhoz visszanyitva szaporíttassék, továbbá, hogy az iparos- és kereskedőtanonezok oktatása, kiképzetése, úgy a tanulási ideje felett a közvetett és közvetlen felügyelet hathatósabb módon kifejtessék.

Az iparos- és kereskedőtanonezok eddigi oktatásával foglalkozó tanerők meghagyása és felhasználásával szükségét látja, hogy új erőként egy-két szaktanár alkalmaztassék. Ha ezen feltétlenül szükséges iparos- és kereskedőtanonezok szakszerű kiképzetetésére vonatkozó törekvésem céltudatosan elősegítették, egy részről az ipartestület és a helyi kereskedők részéről a tanoneziskolát fentartó Petrozsény község, a tanügyi és ipartanoneziskolai bizottság által és a magas kormány támogatását nagyobb összegű államsegély eszközésével elnyerhetjük, miután a társulatok hozzájárulása is remélhető, akkor ha ma és holnap nem; de rövid időn belül látni és örömmel fogjuk tapasztalni, hogy a mi iparos- és kereskedőtanonezaink az alapos előképzés után önállóságra lépve hivatásuk öntudatából átlésznek hatva, mint hasznos polgárok és a testületi életre előkészítve és kiképezve folytathatják életcéljaikat. Nem kontár, hanem tanult, vallásos, erkölcsös és szakképzett kereskedő és iparosokat neveltünk.

Ámde ezen kérdésnél a helybeli kereskedőknek, nemcsak a rokonszenves kijelentését, hanem a nemes cél eléréséhez ügybuzgó áldozatkészséges támogatásukat legyen szabad reményleni, egyfelől a tanoneziskolának magasabb fokra leendő emelésénél, de másfelől a kereskedők, akik az ipartestületnek nem kötelezett tagjai és a belépésre nem kötelezhetők — mégis mindannyian az ipartestületbe belépni és az évi

4 korona tagsági-díjat fizetni — ez irányban is áldozatkészségüknek kifejezést adva, ne idegenkedjenek.

Vége, ha ezen hasznos célú, nemes irányu törekvés ezen iskolai év alatt megvalósítható nem lenne is, de ezen kérdésben az ipartestületnek a maga hatáskörében az előkészületeket rövidest meg kell tenni vagyis az iparos- és kereskedő-tanonez fejlesztésére vonatkozólag a kötelező szervezeti szabályrendeletet elkészíteni, Petrozsény község képviselőletét mint fentartó községet az áldozatkész hozzájárulásra, a szervezeti szabályrendelet elfogadása és jóváhagyására, valamint ez által a magasabb állami segélyösszeg kieszközölését kérelmezni a kellő időben elne mulassza.

Az értekezlet meghallgatta, helyeselte és megéljenezte ezen előterjesztést és pontum.

Kérdjük! Hány kereskedő lépett be azóta az ipartestületbe? Továbbá, fel sem tételezzük, hogy a kötelező szervezeti szabályrendeletet az ipartestület addig el nem készítette volna, miért nem terjeszti azt a község képviselő testülete elé?

Egy parányi tett fölér száz iv jegyzőkönyvvel; régi közmondás, hogy: segíts magadon s az Isten is megsegít! Ha a tényleg működő iparosok magukra nézve már elkésettnek tekintik is az előterjesztésben felhozottakat, a jövő nemzedék erkölcsi nevelése és szakképzettsége annyira hidegen hagyná őket, hogy egy szervezeti szabályzat betérjesztése is nehezökre esik? A hivatott tényezők minden törekvése kárba vész, ha az egész társadalom vállvetve nem törekszik Petrozsény fiatal nemzedékének a kívánt szakképzettséget megadó iskolát létesíteni.

Fillérestély.

A nemes lelkek adományából gyűjti a filléreket a jótékony, hogy felruhazza azokat a gyermekeket, kiket a sors mostoha sorsa oly körülmények közé juttatott, hogy a téli hideg ellen megfelelőleg nem ruházódhatnak és a gyermekek ünnepének nem örvendhetnek. Évek óta örömkönnök csillognak a szegénysorsu iskolás gyermekek szemében a kis Jézus születése napján a didergő kisdetek könyvespíj helyett. És ez ama nemes szívek filléreiből összegyűjtött összeggel volt eszközölhető, mely a „Fillérestély“-ek jóvelme czimén befolyt.

Mint általában minden üdvös eszme csak nehezen hódít, úgy a néhány év előtt kezdeményezett „Fillérestély“-ek kultusza is akkor talált művelt közönségünk körében érhető pártolást, midőn a nemes szórakozás iránti fogékonyság terjedésével karöltve lehetővé vált számos szegény gyermek felruházása.

A kik gyönyörködve hallgatják a „Fillérestély“-eken a zeneművészet remekait, a kik feledve a napi fáradságukat kaczagnak a monologok szellemes ötletein, a kiknek a tanulságos felolvasások és remek költemények lelki gyönyört szereznek; a kik vidám kedvvel lejtenek a szivvidámító és bánat-altató zene ritmikus ütemeire: nem is gondolják, hogy szórakoztató kedvelésükkel a jótékony oltárán áldoznak a szegény gyermekek örömeire.

Petrozsény és vidéke intelligens közönsége, mint minden nemes eszmét; a „Fillérestély“-ek eszméjét is melegen felkarolja; közreműködésével, erkölcsi és anyagi támogatásával immár odafejlesztette, hogy ily estélyeink sok tekintetben a nagyobb városok ritkán rendezett hangversenyek színvonalá fölt állanak.

Nem az elfoglaltság önző megnyilatkozása, az osztatlan közvélemény méltányló bírálata ez. Ennek hangján szólhatunk a múlt hó 28-iki fillérestélyről is, mely szép számú intelligens közönséget vonzott a Wágner szálló nagytermébe. Kellemes szórakozást nyújtott Préda Szofika k. a. ügyesen előadott monologja, melyben a „se kis, se nagy lány“ kötött beszédben szellemesen megírt évelődését kedves naivsággal s ártatlan élnésséggel színezte. Szíves vállalkozása annál inkább mélt-

ható, kézzel fogható; abból vonsz le következtetést. Szerte ágazó érzelmeink létét — bizonyítod. Ám bizonyítsd a delejes erőt, mely érzelmeink — a sokat vitatott előérzet — rugóját képezi! . . .

Kovács János husz más társával, vidám danolás közt végzik a fejtést. Keskeny zig-zeges utakon hatolnak beljebb és beljebb. E helyen nehezen megy a munka, a munkások közül a legjavát helyezték e helyre, mert bármilyen pipogya fráter nem birkozna meg e helyen. Körülöttük hatalmas kőszén sziklatömbök közül folytonosan csurog a víz. Lábuk is sárban, vízben tapos. Egyszer csak valami menydörgés szerű, hosszan tartó moraj vonul el a fejük felett. A tompán kongó csákányok zaja egy pillanatra megszűnt.

Az egyik bányász odaszólt Kovács János előmunkásnak:

„Jó volna jelt adni, mert veszélyt érzek. A levegő is nagyon fojt. Szt. Borbála napján mégsem kellett volna munkába állnunk.“

Kovács János előbb keresztet vetett, aztán nyugodtan odaszólt.

„Szt. Borbála megövi minden veszélytől. Én hiszek benne és az ő hatalmában.“ Aztán fülelt, hogy a moraj nem ismétlődik-e? Ebben a pillanatban iszonyú moraj dörgött végig a bányaterületen és óriási halmazban dőlt be a bányafal, maga alá temetve életet, erőt és ifjúságot . . .

Az egész város ijedten tudott a szerencsétlenség színhelye felé. Sikoltzó asszonyok és gyermekek majdnem örülten futkostak ide-oda. Egyik féljett, másik gyermekét, harmadik apját kereste és ha a jelenlévő emberek közt nem lelte fel, szivettépő sikolylyal vetette magát a száraz kopár földre, mely kirelhetetlenül maga alá rejtette kenyérkeresőjét, élte fentartóját. Kovács Jánosné eszméletlenül terült el a borzasztó hír hallatára. Órákig nem lehetett életre téríteni.

Első pillanathan a legnagyobb fejetlenség uralkodott. Aztán kezdetét vették a mentési munkálatok.

A munka az óriási föld tömegben lassan haladt előre. Elérkezett az est gyönyörű ragyogó csillagaival ezüstösen fénylő holddal és bevilágító — társaikért küzdő — sok száz bányász gondterhes, verejtékes homlokát.

Reggelre a főmérnök fájdalmasan konstátálta, hogy míg az eltemetett munkások közelébe juthatnak, még legalább huszonnégy hosszú óra fog eltelni.

Már nem volt remény, hogy az elszerecséttelendettek közül egy is élve kikerüljön.

Kivonult a papság a katasztrófa színhelye elé, hogy az elköltözött lelkiüdvéért imát menesszen az ég Urához; ki egyformán ítél mindegyikünk életét és halálát fellett.

Még nem hangzott el végig a buzgó és keserves sirás közt elmondott ima, midőn a hegyoldalból egy csapat lerongyolodott, sáros ruhájú ember, támolygó léptekkel közeledett az áhitatos egybegyűltekre felé . . . Örömsikoly reszkettette meg a levegőt. Örömsikoly mely csak kínzó, gyötörő fájdalomtól felszabadult kebelből törhet elő.

Megvannak mentve! Megvannak mentve! Uram nagy a te hatalmad! . . .

Igen megvagyunk mentve — szólt tompán, reszkető hangon Kovács János — megvagyunk mentve és egysem hiányzik közülünk. A föld beomlott és a hatalmas kőszénziklák mintegy földalatti barlangot képeztek körülöttünk. Az egyik sarokban alig látható, gyenge fénysugár hatolt felénk. A fénysugár irányában utat törtünk előre, mely nagy, kimondhatatlan nagy fáradság után, az Isten szabad ege alá vezetett. A fénysugár Szt. Borbála őrködő és vezető szeme volt! Az egész város apraja nagyja harangzugás közt vonult Isten szent házába, hogy az előbb elhangzott imát hálával váltsa fel. Hozsánna neked Isten Urunk! Hozsánna neked Istenünk . . .

Pulykayné.

tánylást érdemel, mert zengzetes nyelvünk nem anyanyelve s ezt mégis oly helyes kiejtéssel és hanglejtéssel érvényesítette, hogy a tüntető elismerést már ezért is megérdemelte.

Junger József joghallgató Petőfi «Örült»-jének találó interpellálásával aratott sikert. Kovács József áll. tanító egy humoros költeményt szavalt általános elismerés mellett.

Megnyitónál, záradéknál és közben a bányatársulat kitűnő zenekarának kiváló tagjai: Hachla Rudolf, Szabathil Ferencz, Hög Károly, Gygest Sándor, Schindler József és Ott Mátyás játszottak vonó-hangszereken remek zeneműveket, ezek között: «Hozzad» című szerenád keringőt Czibulkától: «Báléj utáni álom»: «Amit nagyanya mesél» stb. Nagy hatással juttatta érvényre kiváló zenei tudását Altard «Il Trovatore» nagy fantáziájában Hachla Rudolf szóló hegedű játékaival. Egyébként valamennyien mesterileg kezelik hangszereiket. Több darabot közkívánatra megismételték.

Tízóra tájt kihordták az asztalokat a teremből s megkezdődött a táncz, mely vidám jó kedv mellett benyult a késő éjszakába.

A jelen voltak jól mulattak s a legközelebbi fillérestélyen való találkozás reményében váltak el.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Fillérestély.** As idei harmadik fillérestélyt a polgári olvasóköri I. hó 8-án (kedden) este 8 órától kezdődőleg rendezte a Wagner-szállóda nagytermében. Ez a fillérestély, ha a műsorát figyelemmel átolvassuk, valóságos hangverseny számba megy. Négy valogatott zeneszám előadásán kívül Fekete Margit bemutatja Pulykayné «Határozatlan állapot» című monológját, — Hejas Mariska szaval, — Julien Buchet francia nevelő felolvas, — Mannheim Farkas magyar népdalokat énekel. Előadás után táncz lesz.

— **Hangverseny.** Folyó hó 13-án vasárnap este a társulati vendéglőben gimnáziumunk javára műkedvelői előadással egybekötött hangversenyt rendeznek. A rendkívül érdekesnek és élvezetesnek ígérkező estélyre előre is föl hívjuk a nagyérdemű közönség figyelmét. A meghívók a napokban szét fognak küldetni, melyeken a részletes műsor is fel lesz tüntetve. Lesznek előképek, villanyfény vetítése mellett, továbbá zene- és énekszámok, monolog, és rövid 1 felvonásos vígjáték. Belépti-pij személyenként 2 kor. A jegyeket előre is lehet váltani Pick Samu ur. üzletében.

— **Meddig lesz még megtitva a Szurdukon át** a baromfiak behozatala? Isten tudja ki, de annyi bizonyos, hogy valamelyik olyan belföldi baromfi kereskedőnk, ki odafenn anyagilag érdekelve volt, eltalálta kiáltani magát, hogy a déli határszél mentén szárnyas állataink élete veszélyben forog, mert Romániában baromfi betegség ütött ki s annak alapján majdnem egy éve a Szurduki szoroson át a majorság behozatala csak úgy van megengedve, ha az állatokat a hatósági állatorvos először megvizsgálja. S mert Szurdukban nincsen ilyen hivatal, pedig itt van a drága pénzen épült közlekedési fővonal, a baromfiak behozatala a vulkáni hegyháton történik, a hol télen a hó zárja el a szűk hegyi gyalogutat. Ilyen körülmények között méltányos és jogosnak találjuk a határszéli bányahelységek lakosságának ama folyamodványát, melyben a földművelésügyi minisztertől sürgős intézkedést kérnek, hogy vagy mentse fel teljesen a Szurduk szorosát a tilalom alól, vagy pedig rendeljen ki oda a hét bizonyos napjain államköltségen hatósági állatorvost. A petrozsényi járásban tudunkkal kettő is van. Így hát a lakosság kívánságának teljesítése nem ütközhetik nehézségekbe.

— **Bánya-eladás.** A felsőszilvölgyi bányatársulat Vulkánban lévő köszénbányáit, melyeknek hatalmas rétegei különbözően arról nevezetesek, hogy közsene mindenben vetekedik a minőség tekintetében vidékünkön elsőrendű farkasvölgyi szénrel — két millió hatszáz-ezer korona örökön megvásárolta a Salgó-Tarjáni köszénbánya részvénytársulat. Ennek az üzletnek megkötése által nemcsak Vulkánnak, hanem a szomszéd-községeknek is rövid időn belül rohamos fejlődés lett biztosítva. E vásárlás birtokába juttatta a vevő társulatnak azokat a nagymennyiségű zártkutatmányokat és adományozott bányarészeket is, melyek Urikány és Kimpulujnyág községek határaitól oly rég várnak már egy nagy tőkével rendelkező tulajdonosra, ki ne csak átogatásokat tegyen, hanem nagy apparátussal meg is

kezdje a fekete gyémántokban oly gazdag hegylány kiaknázását. A ki országunkban eme nagy kiterjedésű, elsőrendű részvény-társulatot, a Salgótarjáni bányatársulatot ismeri s ismeri azokat a hazafias gondolkodásban is elsőrendű, ország hírű faktorokat, kik e nagy társulatnak élén vannak, — csak annak lehet némi képzele arról, hogy ilyen kezek között ugy kereskedelmi, mint kulturális, szóval gazdasági szempontból mily erős és hatalmas pontjává fogja kinőni magát e határszéli örömlomás. Érdekes tudni, hogy a most eladott vulkáni bányának üzembevetését nagy nehézségek leküzdésével 14 ezer frt. befektetéssel 1894-ben kezdték meg Rotter J. és Gerbert G. bányatulajdonosok. Rotter József kezébe véve a bányagazgatóságot, párját ritkító szakképzettségével és vasközzel olyanná készítette elő e bányát, hogy szakemberek véleménye szerint is ez egy remek alkotás, kitűnő szerkezettel. Állított fel b. telepén egy magyar tannyelvű hatosztályú osztatlan iskolát, mely ma is elég jól prosperál. Szóval derék ember ő minden ízében, nem magyarfaló, mint a milyennek a rossz szájak nem egyszer hirdették; egygyel azonban, a magyar hosszúság eszméjével nem tudták még megbarátkoztatni.

— **Éjjeli orvтамadás.** Petrozsényben történt. Szent István bányász f. hó 4-én este 7 óra felé haza kísérté szogorát Menis Lajos társulati téglavetőmestert, ki a nagyközség végén levő „Lunkán“ lakik. Szentest elen már rég forralt boszút Hajduk Ilyés, Opiez Károly és Szegletes Pál rovottéletű és multu bányászlegény. Meglestek. Mikor látták, hogy az utczán portyázó rendőr visszatérőben van Szentest, ki semmi rosszat nem sejtve, nyugodtan igyekezett hazafelé, a sötétség leple alatt megtámadták, botokkal össze-vissza verték s ráadásul több helyen késsel meg is szurták. Mire a jajkiáltásokra a közelben lakók a helyszínre értek a jómadarak ellillantak. A súlyos testisérteket szenvedett Szentest hordágyon kellett hazaszállítani. A tettesek neveit bemondva elájult. Sérülései életveszélyesek. A jó madarakat letartoztatták. A bányatársulat megtudva az esetet mind a hárommal azonnal leszámolt s rögtön elboesájtotta őket a munkából; — jövőre nézve pedig azt az eléggé el nem ismerhető üdvös határozatot mondta ki, hogy azok a bányászok kikre nézve az előjáróságok bejelentik, hogy rossz magaviseletűek, rovott életűek s büntetendő dolgot követnek el e bányák kötelekéből azonnal elboesáttatnak, az előjáróságok pedig eltolonczoltatják, — kiültjük községek területéről.

— **Aszfaltbetjár** Petrozsényben. Községünknek a városi jelleg felé való folytonos fejlődésében fel fel bukkannak immár a nagyvárosok közismert „aszfalt betjárai“ is, kiknek fő szórakozását az esti szürkület leple alatt a gyanutlanul haladó nők támadása és üldözése képezi. Legalább ezt akarta bizonyítani ama lovagias uri ember, a ki hétfőn délután 5 órakor a templom felé vezető uton, egyben nemes foglalkozás hiányában, egy gyanutlanul haladó védtelen 13 éves leánykát vett üldözőbe, a kit csakugyan utolérve átkarolt s bő esőköpenye védelme alatt és a halálra rémült leánykának kétségbe esett tiltakozása daczára össze-vissza csókol, megkérdezve, hogy vajjon szereti-e? ... Nem akarom az esthomály hőst megnevezni, bár megérdemelné, hogy hódító képességéről nevezetes legyen; csupán az anyák figyelmét kívántam felhívni ezzel arra, hogy leánygyermekkeikre, a tisztelt hölgyközönség pedig önmagukra ügyeljenek, s lehetőleg ne menjenek az esthomályban kísértet nélkül az utcán. A mi pedig Önt illeti, a „lovagiaság és bátorság“ érdemes hőse, ki csak gyermekleányoknak meri az est sötétjében megvallani ismeretlenül maradni kívánó „önzetlen forró“ szerelmét; Önnék is szolgálhatok jó tanácsossal, molegen ajánlja egyb — tisztességesebb — szórakozást, mint védtelen nőknek aljas megtámadását és üldözését, a mely igyekezetében Ön csak hitvány lehet. De most még — ismeretlenül maradó dicső hős, — van ideje a jó utra térni, a melyről ha esetleg ismét lekerül, nem tudom, akad-e valaki a ki jótállást vállal az ön mindent áttakaró esőköpenyének férfias gondolkodását rejtő sisakjáért, a melyet esetleg addig fithetnek, a mig belőle kibújik az állat. Bujjon el jól eső köpenybe és szegyelje magát! ...

— **A fogyasztó közönség** egyetlen alkalommal sines annyira az eladó lelkiismeretességének kiszolgáltatva mint amidőn órát vagy ékszeret vásárol. Ezen cikknél a legkevesebben tudják azt megállapítani, valjón elsőrendű tartós óra szerkezetet, avagy hibátlan kőékszeret kaptak-e? És ezért teljes mértékben méltányolható a vevőközönség tétovázása amidőn ünnepi ajándé-

kul avagy egyéb alkalomra órát vagy ékszerfelét akar vásárolni. Sajnos, hogy sok reklámmal dolgozó, némely esetben nem is szakember kezében levő üzlet nem azt nézi, hogy vevőjét lelkiismeretesen kiszolgálja, hanem, hogy kétes értékű holmiján minél nagyobb haszonnal adjon túl. — Ily körülmények között ószinte örömről szól, ha ezuttal egy általánosan elismert szolid órára terelhetjük t. olvasóink figyelmét. — Polgár Kálmán budapesti óraművészt értjük, (üzlete: VII., Erzsébet-körút 29. szám) kinek egy évtized óta fennálló üzlete országos jó hírre tett szert, mert ő az agyaduli órás, a ki zsebóráit minden helyzetben, sőt a finomabbakat még hideg és melegben is kiregulazza, ami által még a temperatúra változásai sincsenek befolyással óráira. A vidéki közönség kényelmére Polgár Kálmán „A Műtővös“ cím alatt egy képes albumot állított össze, a mi gondos fénykép után készült metszetekben mutatja be az immár nagy népszerűségnek örvendő és megbízhatónak elismert Polgár-féle órák és ékszerek ezer számra menő fényképeit. Ezen „Műtővös“ című szaklap egyébként meg azért is méltó az említésre, mert a társadalom előkelőségeit képező egyénektől számtalan előismerő és hálá nyilatkozatok tartalmaz, a melyek egyöntetűleg elismerik, hogy az öt évi jótállás amit Polgár Kálmán óráiért vállal, nem üres frasis, hanem reális alapon nyugvó tény, amiért a cég tényleg meg is felel. Birjuk Polgár Kálmánnak abbeli ígérését, hogy a kiadásában megjelenő „Műtővös“ olvasóinknak közvetlenül ő hozzá címzendő felszólítására: ingyen és bérmentve megküldi.

— **Az „Ébredés Naptára“.** Az Ébredés politikai hetilap, mely immár harmadik évfolyamába lép, az idén is kiadja az Ébredés Naptárát, mely gazdag tartalmával teljesen pótol minden más naptárt. Az Ébredés előfőtői (a most belépők is) ingyen kapják a képes naptárt. Jól teszi, aki mutatványszámot kér Magyarország e legszébb, legjobb és legelőkelőbb ellenzéki politikai hetilapjából, amelynek politikai vezére és cikírója Kossuth Ferencz. A magyar iparosság egyetlen politikai lapja. Majd minden számában képeket is közöl. Előfizetési ára: negyedévre 2 korona, félévre 4 korona, egész évre 8 korona. Kiadóhivatal: Budapest, IV., Váci-utca 21.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.
Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

Zongora és czipera órákat ad háznál, vagy lakásán Kubata Ludmilla kisasszony, mindkét hangszeren alapos oktatást és gyakorlatot nyújtva; — kiknek pedig alapismeretők meg van azokat továbbképzni.

Zeneórákat ad Kubata Béla a salgótarjáni bányazenekar karmestere, még pedig megtanít bárkit játszani bármiféle fuvó, vagy vonos hangszeren. Kívánatra eljár magánházakhoz is. A kik már a zenében némi ismerettel bírnak, — töle magasabb kiképeztetést is nyerhetnek.

Kiadó üzlethelyiség.

A Szt. Ferenczrendiek tulajdonát képező és üzlethelyiségek részére épült ház (Kossuth Lajos térről szemben) azon része, hol most a szerb cukrászdája van, 1904. január elsejétől haszonbérbe vehető.

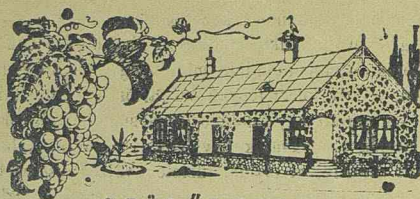
Értekezhetni e lap Kiadóhivatalában.

Kiadó vendéglő.

A Hunyadmegyei Első Takarékgénztárnak Pujon lévő vendéglője részére 200 korona óvadékképes vendéglős kerestetik.

Értekezhetni:

Kohn Mór,
puji fogy. adóbérlővel
mint megbízottal.

SZŐLŐLUGAST

ültessünk minden ház mellé és
kertjeinkben föld- és homoktalajon.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mind kuszó természetű) mert nagyobb része ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lugasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házuakat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcsekélyebb gondozással felvehető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekőbb dísz, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható részekből. Ez a legháladosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

A fajok ismertetésére vonatkozó, színes fénynyomatu katalógus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, aki címét egy levelezőlapon tudatja.

Czím:

Érmeléri első szőlőültetvénytelep Nagy-Kágya,
3-20 u. p. Székelyhid.

Üzletáthelyezés.

Midőn helybeli és vidéki igen tisztelt vevőimnek becses tudomásukra juttatni van szerencsém hogy **divatáru** üzletemet, mely eddig az Ullmá-féle épületben volt, áthelyeztem a Főtéren Wágner szállóval szemben lévő, egy e célra épült és tulajdonomat képező modern helyiségbe, egyben jelentem, hogy ezen többszörösen kiterjedtebb új üzletet anyagi áldozatot nem kimélve oly mennyiségű és kitűnő minőségű férfi és női divatáruval rendeztem be, hogy minden időben a legmagasabb igényeket is kielégíthetem.

Szíves támogatást és pártfogást kérve vagyok
Petrozsény, 1903. nov. 21.

megkülönböztetett tisztelettel

Klein Lipót,
divatáru kereskedő.

Nagyon finom körtve kapható darabja 4-5
krajczáron.

Czím: A kiadóhivatalban.

Értesítés.

Van szerencsém a helybeli és vidéki n. é. közönségnek b. tudomására hozni, hogy a Valea-Rosia **mészakőbányát** több évekre haszonbérbe kivettem, miért is tisztelettel kérem a n. é. közönséget, hogy mészakő szükségletéért hozzám fordulni szíveskedjék.

Petrozsény, 1903. nov. 27.

Bogdán Sándor,
Kendeffy-utca.

Szám: 6-903.

Árverési hirdetmény.

Petrozsény község közbirtokossága ezennel közhírré teszi, hogy a tulajdonát képező vadászati-jog 1904-1907-ig terjedő 3 évi időtartamra Petrozsény község házábanál **1903. évi december hó 10-én délelőtt 9 órakor** tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

Az árverési feltételek a község házábanál bármikor betekintheők.

Petrozsény, 1903. évi november hó 15-én.

A közbirtokosság nevében:

Héjas József,
jegyző.

Stanca Avram,
elnök.

Szám: 5-903.

kig.

Árverési hirdetmény.

Petrozsény község közbirtokossága ezennel közhírré teszi, hogy a tulajdonát képező halászati-jog 1904-1907-ig terjedő 3 évi időtartamra Petrozsény község házábanál **1903. évi december hó 10-én délelőtt 9 órakor** tartandó nyilvános árverésen haszonbérbe fog adatni.

Az árverési feltételek a község házábanál bármikor betekintheők.

Petrozsény, 1903. évi november hó 15-én.

A közbirtokosság nevében:

Héjas József,
jegyző.

Stanca Avram,
elnök.

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (Wien IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Az első Triesti Cognac párlati intézet (Destillerie.) CAMIS és STOCK BARCOLÁBAN TRIEST MELLETT ajánlja belföldi

GYÓGY-COGNAC-ját

mely francia módszer szerint készült és az általános ausztriai gyógy-szerész egyesület kísérleti állomása ellenőrzése alatt áll.

$\frac{1}{1}$ palack 5 korona $\frac{1}{2}$ palack 2-60.

10 palack megrendelésénél 10% engedmény.

Petrozsényben kapható Klein Mór örökösei fűszerkereskedésében.

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (Wien IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

47-52

FISCHEL VOGEL

áruháza a „Zöld ház”-hoz Petrozsény.

Áruházomat tekintettel a nagy bizalomra, melylyel igen tisztelt vevőim megajándékozni kegyesek voltak, kibővítettem, megnagyobítottam, berendeztem a legjobb divatárukkal, mit megtéve, kérem a nagy közönség minél nagyobb mérvű b. pártfogását,

Ajánlom dusan felszerelt raktáromat minden nemű férfi és női confectió, rövid- és szövöttárukbán. Kalapok, cipők, ingek, gallérok, nyakkendők, nap- és esernyők, ereton, voilok, zephirek, oxfordok, chiffon, creas és fonalvásznakban.

Nagy választék menyasszonyi kelengyék, férfi és fiú öltönyökben, valamint minden e szakmába vágó czikke a legolcsóbb árak mellett, a legjobb minőségben.

Temetkezési kelengyék.

Legjobb és legolcsóbb bevásárlási forrás.

Tisztelettel:
Fischel Vogel.

2-12

